

# EDUKATA E BARTËSVE TË KURANIT

أَخْلُقُ حَمَلَةَ الْقُرْآنِ

El imam el Axhurri (Allahu e mëshiroftë!)

Ligjëroi: Hoxhë Petrit Perçuku

## Disa fjalë për librin

---

El imam el Axhurri është prej brezave të parë të Islamit.

Libri *“Edukata e lexuesit (bartësit) të Kuranit”* është i pari i shkruar në këtë temë në historinë e umetit islam. Ai është i thjeshtë dhe i lehtë për t’u kuptuar.

Zinxhirët e transmetimeve që jepen në këtë libër përmenden duke filluar prej autorit deri te Pejgamberi salAllahu alejhi ue seleam. Në të jepen argumente prej Kuranit, sunetit, fjalëve të sahabëve dhe të dijetarëve të mirëfilltë të Islamit.

## Vlera e Kuranit dhe e leximit të tij

Allahu ia ka zbritur Kuranin Pejgamberit salAllahu alejhi ue selem dhe ia ka bërë me dije vlerën e madhe që ka ai, gjithashtu edhe krijesave. Allahu u ka treguar krijesave të Tij se Kurani është mburojë dhe shpëtim për atë që kapet pas tij, është udhëzim për atë i cili udhëzohet me të, është pasuri për atë i cili e mëson dhe e praktikon atë dhe është mburojë nga zjarri për atë që e pason atë. Allahu u ka treguar atyre se Kurani është dritë për atë që ndriçohet me të, është shërim për zemra dhe mëshirë e udhëzim për besimtarët.

Allahu i ka urdhëruar krijesat ta besojnë Kuranin, të veprojnë me urdhrat e tij, të besojnë edhe ajetet e paqarta të tij dhe të marrin mësim prej shembujve që gjenden në të.

Allahu i ka premtuar muslimanit i cili lexon Kuranin dhe vepron sipas tij, se do të shpëtojë prej Zjarrit dhe do të futet në Xhenet.

Allahu i ka nxitur krijesat të meditojnë në ajetet që lexojnë - të reflektojnë me zemrat dhe mendjet e tyre. Po ashtu, ta dëgjojnë Kuranin me vëmendje.

Allahu na ka njoftuar se kushdo që e lexon Kuranin dhe dëshiron të bëjë tregti me Atë përmes *leximit dhe pasimit të tij*, ai do të ketë një fitim madhështor dhe se bereqeti i kësaj tregtie do ta shoqërojë në të dy botët.

إِنَّ الَّذِينَ يَتْلُونَ كِتَابَ اللَّهِ وَأَقَامُوا الصَّلَاةَ وَأَنفَقُوا مِمَّا رَزَقْنَاهُمْ  
سِرًّا وَعَلَانِيَةً يَرْجُونَ تَجَرَّةً لَّنْ تَبُورَ

**“Pa dyshim, ata që e lexojnë Librin e Allahut, falin namazin dhe japin fshehtazi apo haptazi nga ajo që u kemi dhënë Ne, mund të shpresojnë në një fitim që nuk do të humbasë.”**

∞ **“ata që e lexojnë”** – e lexojnë me gjuhë dhe e pasojnë atë që e lexojnë. Allahu i lavdëron këta njerëz të cilët e lexojnë Kuranin në këtë mënyrë dhe u premtan shpërblim të madh.

\*\*\*

إِنَّ هَذَا الْقُرْآنَ يَهْدِي لِلَّتِي هِيَ أَقْوَمُ وَيُبَشِّرُ الْمُؤْمِنِينَ الَّذِينَ  
يَعْمَلُونَ الصَّالِحَاتِ أَنَّ لَهُمْ أَجْرًا كَبِيرًا

**“Në të vërtetë, ky Kuran udhëzon drejt asaj që është më e mira dhe u jep lajmin e gëzuar besimtarëve, që bëjnë vepra të mira, se ata do të kenë shpërblim të madh.”** Isra 9.

∞ **“më e mira”** – në çdo gjë, qoftë në raport me Allahun apo me krijesat, qoftë në aspektet familjare, apo shoqërore, apo politike, apo në luftë, apo në paqe etj.

\*\*\*

وَنُنَزِّلُ مِنَ الْقُرْآنِ مَا هُوَ شِفَاءٌ وَرَحْمَةٌ لِّلْمُؤْمِنِينَ وَلَا يَزِيدُ  
الظَّالِمِينَ إِلَّا خَسَارًا

**“Ne shpallim nga Kurani atë që është shërim dhe mëshirë për besimtarët e që mohuesve keqbërës u shton vetëm humbje.”**

Isra 82.

∞ **“është shërim”** – për të gjitha sëmundjet, ato të shpirtit e të zemrës dhe ato fizike.

\*\*\*

يَا أَيُّهَا النَّاسُ قَدْ جَاءَتْكُمْ مَوْعِظَةٌ مِّن رَّبِّكُمْ وَشِفَاءٌ لِّمَا فِي  
الصُّدُورِ وَهُدًى وَرَحْمَةٌ لِّلْمُؤْمِنِينَ

**“O njerëz, ju ka ardhur këshillë (Kurani) nga Zoti juaj, shërim për zemrat tuaja, udhëzim dhe mëshirë për besimtarët.”** Junus

57.

∞ **“këshillë”** - të gjitha ato që përmban Kurani janë këshilla (që ne të marrim mësim), qofshin në aspektin e besimit, apo të dispozitave, apo të shembujve, apo të ngjarjeve etj.

\*\*\*

يَا أَيُّهَا النَّاسُ قَدْ جَاءَكُمْ بُرْهَانٌ مِّن رَّبِّكُمْ وَأَنزَلْنَا إِلَيْكُمْ  
نُورًا مُّبِينًا

“O njerëz! Me të vërtetë, juve ju ka ardhur një provë bindëse nga Zoti juaj dhe ju është zbritur një Dritë e dukshme.” Nisa

174.

∞ “**provë bindëse, e qartë**” – duke mos lënë asnjë paqartësi.

∞ “**dritë e dukshme, e qartë**” – me të cilën ndriçohet zemra, shpirti, trupi dhe gjymtyrët.

\*\*\*

اللَّهُ نَزَّلَ أَحْسَنَ الْحَدِيثِ كِتَابًا مُّتَشَبِهًا مَّثَانِيَ تَقُشَعِرُّ مِنْهُ  
جُلُودُ الَّذِينَ يَخْشَوْنَ رَبَّهُمْ ثُمَّ تَلِينُ جُلُودُهُمْ وَقُلُوبُهُمْ إِلَىٰ ذِكْرِ  
اللَّهِ ذَٰلِكَ هُدَىٰ اللَّهِ يَهْدِي بِهِ ۚ مَن يَشَاءْ وَمَن يُضْلِلِ اللَّهُ فَمَا  
لَهُ مِن هَادٍ

“Allahu ka shpallur Fjalën më të bukur (Kuranin) në formën e një libri, pjesët e të cilit i ngjasojnë njëra-tjetrës dhe përsëriten. Prej tij u rrëqethet lëkura atyre që i frikësohen Zotit të tyre e, mandej qetësohen lëkura dhe zemrat e tyre, kur përmendet Allahu. Ky Libër është udhëzim i Allahut. Nëpërmjet tij Allahu udhëzon kë të dojë. Ndërsa atë që Allahu e shpie në humbje, s’mund ta udhëzojë kush.” Zumer 23.

∞ **“pjesët e të cilit i ngjasojnë njëra-tjetrës”** – sa i përket bukurisë dhe nivelit të lartë të të shprehurit. Kurani është i atillë pjesët e së cilit nuk kanë kundërshti me njëra-tjetrën, por janë në përputhje dhe dëshmojnë për njëra-tjetrën. Në fjalët e Allahut nuk gjen të meta qoftë në shprehje apo në kuptim.

\*\*\*

كُتِبَ أَنْزَلْنَاهُ إِلَيْكَ مُبْرَكًا لِّيَذَّبَ رُؤَا عَائِيَّتِهِ وَلِيَتَذَكَّرَ أُولُوا  
الْأَلْبَابِ

**“Ky (Kuran) është një libër i bekuar, që Ne ta kemi zbritur ty (Muhamed), për të përsiatur mbi vargjet e tij dhe për t’u këshilluar me të mendarët.”** Sad 29.

∞ **“libër i bekuar”** – i bekuar për shkak të mirësive të shumta që gjenden në të. Kurani është Libër i Allahut, përmban dije e udhëzime të shumta me të cilat njeriu lumturohet në këtë botë dhe tjetrën.

Kur njeriu i kthehet Kuranit dhe angazhohet me të, Allahu do t’i hapë dyer të bekimeve (bereketeve) të cilat as nuk i shkojnë ndërmend (si: në dije, në punë, në kohë, në familje, në pasuri etj.); angazhohet duke e studiuar dhe mësuar, fillimisht për vetveten, pastaj ua mëson edhe të tjerëve.

\*\*\*

وَإِذَا قُرِئَ الْقُرْآنُ فَاسْتَمِعُوا لَهُ وَأَنْصِتُوا لَعَلَّكُمْ تُرْحَمُونَ

**“Kur të lexohet Kurani, dëgjoni dhe heshtni, në mënyrë që të mëshiroheni.”** Araf 204.

**“dëgjoni”** – është dëgjim i qëllimshëm, me përqendrim, me vëmendje, pa u angazhuar me diçka tjetër.

\*\*\*

أَفَلَا يَتَدَبَّرُونَ الْقُرْآنَ أَمْ عَلَى قُلُوبٍ أَقْفَالُهَا

**“Vallë, a nuk përsiatin ata për Kuranin apo i kanë zemrat të kyçura?!”** Muhamed 24.

Secili prej nesh e ka obligim të meditojë/përsiasë rreth Kuranit. Me këtë nuk duhet të veçohen vetëm dijetarët apo hoxhallarët – ky është një keqkuptim.

Qëllimi me meditimin: *Të këshillosh zemrën tënde e ta zbusësh atë, ta njohësh Allahun, Cilësitë e Tij, madhësitinë dhe Pushtetin e Tij, të kuptosh se çfarë kërkon Ai prej teje, të njoftohesh me Xhenetin dhe Xhehenemin, të përfitosh nga shembujt që jepen në Kuran, të qortosh vetveten e ta marrësh në llogari dhe të përmirësosh rrugëtimin tënd drejt Allahut.*



Pastaj thotë:

*“A nuk shihni se si Zoti juaj bujar e fisnik i nxit krijesat të meditojnë rreth fjalëve të Tij? Ai që mediton rreth fjalëve të Zotit, do ta njohë Atë, do ta njohë pushtetin dhe Fuqinë madhështore të Tij, do të njohë begatitë e mëdha që ua ka dhënë besimtarëve, do të njohë obligimet në raport me Allahun dhe do ta detyrojë veten t’iu përmbahet atyre, do të dijë se çfarë është e ndaluar dhe do t’i largohet asaj dhe do të njohë ato gjëra drejt të cilave ka nxitur Allahu dhe pastaj do të ecë pas tyre.*

*(Nga ajo që përmendëm deri tash) Kush cilësohet me këto gjëra gjatë leximit të Kuranit apo gjatë dëgjimit të tij, atëherë Kurani do të jetë për të shërim, do të bëhet i pasur pa pasuri, do të bëhet i fortë pa krahë e farefis...*

*(Nëse dëshiron të përfitosh) Brenga jote gjatë leximit të Kuranit le të jetë:*

*“Kur do të marrë mësim nga ajo që po që lexoj?” E jo: “Kur po e përfundoj suren?”*

*“Kur po vjen koha kur unë e kuptoj se çfarë Allahu kërkon prej meje?”*

*Sepse leximi që ia bën Kuranit është adhurim, dhe adhurimi nuk bëhet duke qenë i shkujdesur.”*

## Vlera e lesuesve/bartësve të Kuranit

قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: اللَّهُ مِنَ النَّاسِ أَهْلُونَ ، قِيلَ مَنْ هُمْ يَا رَسُولَ اللَّهِ ؟ ، قَالَ أَهْلُ الْقُرْآنِ هُمْ أَهْلُ اللَّهِ ، وَخَاصَّتُهُ.

Autori sjellë hadithin e Enes ibn Malikut tadijAllahu anhu i cili ka treguar se Pejgamberi salAllahu alejhi ue selem ka thënë:

**“Vërtet, Allahu në mesin e njerëzve ka ithtarë të Tij.”** Të pranishmit e kanë pyetur: *“Kush janë ata, o i Dërguar i Allahut?”* Ka thënë: **“Ithtarët e Kuranit janë ithtarët e Allahut- njerëzit e veçantë në mesin e të tjerëve.”**

Kur njeriu e meriton që quhet “Ithtar i Kuranit – Ehlul Kur’an”? Dijetarët kanë përmendur se ai meriton të quhet i tillë atëherë:

*-Kur e mëson përmendsh Kuranin.*

*-Kur angazhohet me leximin e tij, natën e ditën.*

*-Kur e zbaton në jetën e tij.*

Sipas kësaj, nëse njeriu e di Kuranin përmendsh, mirëpo nuk vepron sipas tij (nuk e zbaton në jetën e tij), atëherë në këtë rast nuk do të jetë argument për të, por kundër tij. I tilli nuk do të jetë nga ithtarët e Kuranit. Ndërsa, nëse e lexon Kuranin, mediton rreth tij dhe e studion, mirëpo nuk e zbaton atë, atëherë hisja e tij te Kurani është vetëm leximi e studimi - ana teorike. As i tilli nuk hyn te ky përshkrim që ka ardhur në hadith.

Ithtarët e Kuranit janë miqtë e Allahut, njerëzit e veçantë në mesin e muslimanëve. Ata janë shumë afër Allahut dhe Ai është afër tyre. Kur njeriu e arrin këtë pozitë tek Allahu, atëherë mos pyet

se çfarë butësie dhe mëshire do të zbresë Allahu mbi të, sa shumë do ta ruajë, do ta udhëzojë dhe do t'i japë sukses.

Nëse dëshiron të përfitosh nga leximi i Kuranit e të ngrihesh në grada tek Allahu, patjetër duhet të plotësosh disa kushte, si:

» *Zemra jote të jetë e pranishme, e përqendruar dhe e gjallë (e mbushur me besim).*

Pastaj, nëse e lexon në këtë mënyrë, do të të shfaqen gjurmët e këtij leximi në gjymtyrët e tua dhe do të të përmirësohet zemra, do të të mbushet me kthim vetëm kah Allahu, me dashuri, me shpresë, me frikë e me mbështetje tek Ai, pastaj fjalët që flet do të jenë të dëlira e të mira etj.

\*\*\*

يُقَالُ لِصَاحِبِ الْقُرْآنِ اقْرَأْ ، وَارْتَقِ ، وَرَتِّلْ كَمَا كُنْتَ تُرَتِّلُ فِي الدُّنْيَا ، فَإِنَّ مَنْزِلَتَكَ عِنْدَ  
آخِرِ آيَةٍ تَقْرُؤُهَا.

Transmetohet nga Abdil Ibn Amër radijAllahu anhu se  
Pejgamberi salAllahu alejhi ue selem ka thënë:

**“Në Ditën e Gjykimit, do t'i thuhet shoqëruesit të Kuranit (sahibul Kur'an): “Lexo dhe ngrehu lart (nëpër gradat e Xhenetit)! Lexoje Kuranin ashtu siç e ke lexuar në jetën e dunjasë, sepse pozita jote në Xhenet do të jetë tek ajeti i fundit që lexon!”**

Shoqëruesi i Kuranit është ai që vazhdimisht e lexon Kuranin dhe vepron sipas tij.

Dijetarët duke e komentuar këtë hadith kanë thënë:

-Kjo do t'i thuhet njeriut ende pa hyr në Xhenet (që t'i caktohet pastaj pozita në Xhenet).

-Kjo do t'i thuhet pasi të futet në Xhenet (që të ngritët sa më lart në gradat e tij).

**“pozita jote në Xhenet do të jetë tek ajeti i fundit që lexon” –**

Numri i ajeteve të Kuranit është mbi 6000, dhe nëse njeriu e di atë përmendsh atëherë sa shumë do të ngrehet nëpër gradë të Xhenetit.

Ky hadith na bën të kuptojmë për vlerën e shoqëruesit të Kuranit dhe se sa shpërblim i madh e pret tek Allahu.

Ibën Haxheri (Allahu e mëshiroftë!) ka thënë: *“Njeriu nuk mundet ta arrijë këtë vlerë përveç nëse e di Kuranin përmendsh, ka memorizim të fortë dhe e lexon siç është më së miri.”* Mirëpo, krahas kësaj, gjithmonë duhet t'i bashkëngjitet vepra – zbatimi i Kuranit. Memorizimi i zhveshur nga praktikimi nuk sjell dobi në Ditën e Gjykimit.

\*\*\*

## Vlera e atij që e mëson Kuranin dhe ua mëson të tjerëve

خَيْرُكُمْ مَنْ تَعَلَّمَ الْقُرْآنَ ، وَعَلَّمَهُ.

Transmeton Uthman ibn Afani radijAllahu anhu se Pejgamberi salAllahu alejhi ue selem ka thënë:

**“Më i miri prej jush është ai i cili e mëson Kuranin dhe ua mëson atë të tjerëve.”**

Ebu AbduRrahmani es Sulemi (një transmetues) ka thënë: *“Ky hadith është ai i cili më ka lënë ulur në këtë vend-Xhami (duke ua mësuar të tjerëve Kuranin).”* Koha gjatë të cilës ua ka mësuar njerëzve Kuranin ka qenë rreth 38 vite.

Brezat e parë të Islamit menjëherë janë përpjekur ta vënë në praktikë këtë hadith dhe kanë jetuar me të. Ky hadith duhet të jetë nxitës për ne për të mësuar Kuranin dhe për t’ua mësuar pastaj të tjerëve (e jo vetëm ta dëgjojmë si një informatë). Ata e kanë mësuar Kuranin me përmbajtjen e tij (lidhur me udhëzimin, dobitë, besimin etj.).<sup>1</sup> Pastaj këtë e kanë e bartur te nxënësit e tyre, duke bërë kështu bashkë mes këtyre dy vlerave që përmenden në hadith. Ata janë njerëzit të cilët më së shumti meritojnë këtë përshkrim të ardhur në hadith. Ndërsa, muslimanët sot e mësojnë leximin dhe shkrimin e Kuranit, duke pasur të meta të mëdha te praktikimi i tij. Mësimi i shkronjave që ua mëson të tjerëve është

---

<sup>1</sup> Sahabët kanë shkuar gradualisht me mësimin e Kuranit përmendsh. Përmendet se Umeri radijallahu anhu ka bërë 12 vite derisa e ka mësuar përmendsh suren Bekare (duke ia bashkëngjitur praktikimin e ajeteve). Kur selefi ka thënë “E ka lexuar suren...”, d.m.th.: “E ka kuptuar...”

një mësim i mirë, mirëpo më e mira është mësimi i të tjerëve lidhur me kuptimet dhe dijet e Kuranit.

Këtij hadithi gjithashtu duhet t'i bashkëngjitet edhe veprimi me Kuran. Nuk mjafton vetëm ta mësosh teorikisht dhe t'ua mësosh të tjerëve, pa qenë edhe vetë praktikues i Kuranit.

Fjala më e mirë është Fjala e Allahut, andaj ai që angazhohet me të, qoftë duke e mësuar vetë apo duke ua mësuar pastaj edhe të tjerëve, ai është njeriu më i mirë pas Pejgamberëve.

\*\*\*

أَيُّكُمْ يُحِبُّ أَنْ يَعُدَّوَ إِلَى بَطْحَانَ أَوْ الْعَقِيقِ ، فَيَأْتِيَ كُلَّ يَوْمٍ بِنَاقَتَيْنِ كَوْمَاوَيْنِ زَهْرَاوَيْنِ ، فَيَأْخُذُهُمَا فِي غَيْرِ إِثْمٍ ، وَلَا قَطْعِ رَجِمٍ ، قَالَ قُلْنَا كُلُّنَا يَا رَسُولَ اللَّهِ يُحِبُّ ذَلِكَ ، قَالَ فَلَا تَعُدُّوا أَحَدُكُمْ إِلَى الْمَسْجِدِ ، فَيَتَعَلَّمَ آيَتَيْنِ مِنْ كِتَابِ اللَّهِ خَيْرٌ لَهُ مِنْ نَاقَتَيْنِ ، وَثَلَاثَ خَيْرٌ مِنْ ثَلَاثٍ ، وَأَرْبَعَ خَيْرٌ مِنْ أَرْبَعٍ ، وَمِنْ أَعْدَائِهِنَّ مِنَ الْإِبِلِ.

Transmeton Ukbeh ibn Amri radijAllahu anhu se Pejgamberi salAllahu alejhi ue selem u ka thënë të varfërve (të cilët kanë qëndruar në xhaminë e tij): **“A dëshiron ndonjëri prej jush që të shkojë çdo mëngjes te luginat Bud’han dhe Akik<sup>2</sup> dhe të fitojë dy deve të shëndosha, me gunga të mëdha dhe të bukura dhe t’i marrë me vete pa bërë gjynah e pa bërë shkëputje të lidhjeve farefisnore?”**<sup>3</sup> Ata kanë thënë: *“Të gjithë ne e dëshirojmë një gjë të tillë.”* Pastaj ua ka sqaruar duke iu thënë: **“Nëse ndonjëri prej jush shkon herët në xhami dhe mëson dy ajete nga Kurani, kjo është më mirë për të sesa këto dy deve, tre**

---

<sup>2</sup> Aty është bërë shitblerja e deveve. Dhe deveja ka qenë pasuria më e çmueshme tek arabët.

<sup>3</sup> Pa e vjedhur e pa e rrëmbyer, pa u bërë shkak shkëputja e lidhjeve farefisnore, pa ia marr të drejtën një të afërmi etj. Por, është e tij, vetëm shkon e merr dhe e sjellë në shtëpi.

**ajete më mirë sesa tri deve, katër ajete më mirë sesa katër  
deve, aq sa mëson po aq më mirë.”**

Nëse njeriu shkon në xhami dhe mëson ajete të Kuranit, për çdo ditë, është si të fitojë deve të tilla gjë e cila sipas llogaritjeve tona i bie të bëhet milioner.

Neglizhenca e muslimanëve sot të shkojnë në xhami për t’u falë e për të lexuar Kuran është për shkak të bindjes së dobët. Ata tregohen të shkujdesur ndaj këtyre shpërblimeve të mëdha dhe vlerave të cilat e ngrehin lartë tek Allahu e i sjellin dobi në të dy botët.

## Vlera e tubimit në xhami për ta mësuar dhe studiuar Kuranin

مَا اجْتَمَعَ قَوْمٌ فِي بَيْتٍ مِنْ بُيُوتِ اللَّهِ عَزَّ وَجَلَّ ، يَتْلُونَ كِتَابَ اللَّهِ ، وَيَتَدَارَسُونَهُ بَيْنَهُمْ ، إِلَّا نَزَلَتْ عَلَيْهِمُ السَّكِينَةُ ، وَغَشِيَتْهُمُ الرَّحْمَةُ ، وَحَقَّتْ بِهِمُ الْمَلَائِكَةُ ، وَذَكَرَهُمُ اللَّهُ فِيمَنْ عِنْدَهُ.

Transmeton Ebu Hurejra radijAllahu anhu se Pejgamberi salAllahu alejhi ue selem ka thënë: **“Nuk tubohen disa njerëz në një shtëpi prej shtëpive të Allahut (d.m.th. në xhami), për ta lexuar Librin e Allahut dhe për ta studiuar atë mes veti, veçse mbi ta do të zbresë qetësia e Allahut, do t’i mbulojë Mëshira e Tij, do t’i rrethojnë engjëjt me krahët e tyre dhe Allahu do t’i përmendë te paria më e lartë (e engjëjve) tek Ai.”**

**–“në një shtëpi prej shtëpive të Allahut (d.m.th. në xhami)”**– këtë vlerë dhe shpërblim e arrijnë edhe ata që tubohen jashtë xhamisë, qoftë në shtëpi apo diku tjetër, me qëllim që ta mësojnë Kuranin dhe ta studiojnë atë. Mirësia dhe mëshira e Allahut është e gjerë. Hadithi përfshin edhe tubimin e njerëzve për të mësuar shkronjat e Kuranit, për të saktësuar mënyrën e leximit, për të mësuar rregullat e texhuidit, apo diktimin e një pjese të Kuranit për nxënësin, apo leximin e asaj pjese të mësuar përmendsh para mësuesit, apo memorizimin etj. Po ashtu përfshin edhe anën që ka të bëjë me shkencat e Islamit (sepse të gjitha shkencat e Islamit burojnë nga Kurani), si: mësimin e besimit të saktë, marrjen



e dijes, mësimin e tefsirit të Kuranit, mësimin e jurisprudencës islame etj.<sup>4</sup>

**“disa njerëz”** – qoftë nëse janë hoxhallarë, nxënës të dijes, xhemat, të moshuar, të rinj, gra etj.

**“do të zbresë qetësia e Allahut”** – qetësia e zemrës, kënaqësia shpirtërore. Nga ky hadith përfitohet se sa më shumë që njeriu të angazhohet me Kuran, po aq do ta ketë zemrën e qetë – do të arrijë qetësinë shpirtërore dhe do t’i largohen frikërat e ndryshme, brengat, pikëllimet etj.

**“do t’i mbulojë Mëshira e Tij, do t’i rrethojnë engjëjt me krahët e tyre”** – dhe kështu njeriu do të jetë i zhytur tërësisht në Mëshirën e Allahut, do të jetë i qetë dhe do të ndjejë rehati të madhe shpirtërore. Ndërsa, shejtanët do të qëndrojnë larg tij.

Dhe shpërblimi më i madh është: **“Allahu do t’i përmendë (me emra) te paria më e lartë (e engjëjve) tek Ai”**. Nëse dikush me pozitë na përmend me emër dhe na lavdëron, do ta konsideronim si vlerë, po si është çështja të na përmendë Allahu – Krijuesi ynë, i Cili na përmend me emra dhe mburret me ne para engjëjve edhe pse nuk ka nevojë fare për ne? Kjo na gëzon dhe na mbush me bindje dhe është një gjë

---

<sup>4</sup> Nga gjërat që nxisin të jemi të qëndrueshëm në prezantimin në ligjëratat fetare është të kujtojmë hadithet që flasin për shpërblimin e kësaj vepre, krahas kundërshtimit të nefsit i cili anon kah rehatllëku, gjumi, pushimi etj.

e cila na nxitë të jemi të pranishëm në vende të dijes, sepse prania në to është fitimi i vërtetë dhe ajo që do të mbesë pas vdekjes (e jo vendet e thashethemeve dhe të gjërave të padobishme të cilat na dëmtojnë dhe na ngurtësojnë zemrat).

\*\*\*

## Vlera e moralit të ithtarëve të Kuranit

Gjëja e parë që duhet ta ketë është frika ndaj Allahut – devotshmëria, në vetmi dhe në publik, të ruhet se me çfarë ushqehet, pi dhe vishet, se si e fiton pasurinë, duhet të tregohet vigjilent për kohën në të cilën jeton dhe për mëkatet e përhapura (që të mos bie në to) dhe të ketë kujdes prej njerëzve mëkatarë.

Ai është njeri i cili merret me veten, ka brengë përmirësimit e raportit me Allahun dhe e ruan gjuhën e tij. Ai flet me dije, heshtë me dije, nuk futet në gjëra që nuk i interesojnë (që nuk i duhen) dhe e burgosë gjuhen që të ruhet prej sherrit të saj. Nuk qeshë tepër si njerëzit e tjerë, nëse sheh diçka në përputhje me të vërtetën buzëqeshë, urren shakanë me njerëzit nga frika të mos bëhet njeri joserioz, ka fytyrë të hapur dhe flet fjalë të mira.

Ai nuk e lavdëron veten për ato gjëra që ka, e lëre më me ato që nuk i ka. Ai është i kujdesshëm të mos e mposhtë vetja e vet duke përmbushur epshet të cilat e zemërojnë Allahun. Ai nuk e përgojon askënd, nuk e nënçmon askënd, nuk e ofendon askënd dhe nuk i gëzohet fatkeqësisë së askujt. Nuk i bën padrejtësi askujt, nuk e ka zili askënd. Nuk ka mendim të keq ndaj muslimanëve, përjashtim ndaj atyre që e meritojnë këtë (që shfaqin veprat e këqija). Edhe nëse ka zili, ka zili me dije (lakmon të jetë si dikush i cili është i mirë pa dashur t'i largohet kjo begati), ka hamendësime me dije (me

argumente, nuk paragjykon), nëse flet për dikë për një të metë, flet me dije e nëse heshtë për realitetin e tij, heshtë me dije.

Ai, Kuranin, sunetin dhe jurisprudencën islame (fikhun) i ka bërë udhërrëfyes të tij drejt çdo morali të bukur dhe të mirë. Ai i ruan gjymtyrët nga gjërat e ndaluara. Ai ecën me dije, ulet me dije. Përpiqet shumë që njerëzit të jenë të shpëtuar (sigurt) nga gjuha dhe dora e tij. Ai nuk flet fjalë të injorantëve dhe nuk bën veprime si ta. E nëse dikush sillet në këtë mënyrë me të, ai tregohet i matur, nuk nxiton. Nuk i bën padrejtësi askujt, e nëse i bëhet padrejtësi ai fal dhe duron. Ai e mposht zemërimin dhe mllëfin që të kënaqë Zotin e vet dhe të zemërojë armikun (shejtanin). Është njeri i thjeshtë, nëse i thuhet e vërteta (qoftë nga dikush i moshuar apo i vogël) e pranon atë. Ngritjen e kërkon vetëm tek Allahu e jo tek krijesat. E urren mendjemadhësinë dhe ka frikë për veten se mos po bëhet njeri mendjemadh.

Ai nuk e bën Kuranin mjet për të arritur furnizim dhe nuk dëshiron që përmes dijes që ka për Kuranin, t'ia kryejnë njerëzit nevojat e tij. Përmes dijes që ka, nuk shkon te bijtë e mbretërve. Nuk e bën Kuranin mjet që të depërtojë te njerëzit e pasur e ata pastaj ta nderojnë (të përfitojë prej tyre).

Nëse njerëzit përfitojnë shumë nga dunjaja pa e ditur se çfarë është e ndaluar dhe e lejuar dhe pa largpamësi, ai fiton pak porse duke e ditur (ka fikh) se atë që posedon e ka të lejuar.

Nëse të tjerët veshin rroba të shtrenjta e të mira, ai mjaftohet me rroba të lejuara. Nëse atij ia zgjeron Allahu furnizimin, ai e liron dorën (jep) e i ndihmon njerëzit. Ai kënaqet me pak që i ka dhënë Allahu dhe e ruan veten nga dunjaja dhe gjërat që mund ta bëjnë arrogant ndaj Tij.

Ai zbaton obligimet e Kuranit dhe sunetit. Ai ha me dije, pi me dije, vishet me dije, fle me dije, bën kontaktin intim me bashkëshorten me dije, shoqërohet me vëllezërit me dije e i viziton me dije dhe mban fqinjësinë me dije.

Ai e detyron vetveten të jetë i mirë me prindërit, andaj tregohet modest para tyre, e ulë zërin para tyre, shpenzon nga pasuria e tij për ta, i shikon prindërit me syrin e mirësjelljes dhe mëshirës dhe e lut Allahun t'ua zgjasë jetën atyre. Nëse i ka të moshuar, i falënderon vazhdimisht dhe tregohet mirënjohës. Nuk kaplohet nga monotonia dhe mërzia shkaku tyre. Nuk i nënçmon e as nuk i përbuzë. Nëse kërkojnë ndihmën e tij për të kryer ndonjë bindje ndaj Allahut, i ndihmon e nëse kërkojnë t'i bëjë mëkat Allahut, nuk i ndihmon, megjithatë në këtë mosbindje ndaj tyre tregohet i butë. Ai tregon edukatë të lartë ndaj prindërve kur ata duan të veprojnë një gjë të keqe në mënyrë që t'i largojë prej saj.

Ai mban lidhjet farefisnore dhe urren shkëputjen e tyre. Nëse të tjerët i ndërpresin lidhjet me të, ai nuk i ndërpret. Nëse

dikush i bën gjynah Allahut në raport me të, ai i bindet Atij në raport me të (nuk ia kthen me të njëjtën).

Shoqërohet dhe ulet me besimtarët me dije. Me këdo që shoqërohet dhe ulet, i bën dobi. Nëse e mëson dikë, tregohet i butë, nuk e qorton, nuk tregon ashpërsi nëse gabon dhe nuk ia merr fytyrën para të tjerëve. Ai është i butë në të gjitha çështjet e tij. Duron shumë kur ua mëson të tjerëve të mirën. Tek ai nxënësit ndjejnë prehje dhe qetësi. Kush ulet me të, ndjen prehje shpirtërore. Ndeja me të u bën dobi njerëzve, sepse ai edukon me edukatën e Kuranit dhe sunetit.

Nëse ndodh të goditet me ndonjë fatkeqësi, atëherë atë e edukon Kurani dhe suneti. Ai pikëllohet me dije, qan me dije, duron me dije, pastrohet (abdes e gusël) me dije, falet me dije, jep zekatin me dije, jep lëmoshë me dije, agjëron me dije, bën haxhin me dije, bën luftë me dije, fiton me dije dhe shpenzon me dije, sepse këtë njeri e ka edukuar Kurani dhe suneti.

Ai e shfleton dhe lexon Kuranin për ta edukuar veten dhe nuk pajtohet që obligimet e Allahut t'i kryejë me injorancë. Ai, dijen dhe të kuptuarit i ka bërë udhërrëfyes të tij drejt çdo të mire.

Kur ai e studion Kuranin, këtë e bën me zemër dhe me mendje të pranishme. Brenga kryesore e tij gjatë leximit dhe studimit është të kuptojë atë me të cilën Allahu e ka urdhëruar (që ta zbatojë) dhe atë që Ai ia ka ndaluar (t'i

largohet), e nuk është brenga e tij arritja në fundin e sures. Brenga e tij është se si të arrijë t'i mjaftojë Allahu për çdo gjë, se si të jetë i devotshëm, bamirës, i përlur, i duruar, i vërtetë e i sinqertë, si të jetë prej atyre që i mbështeten Allahut, e kanë frikë Atë, shpresojnë tek Ai, apo se si të mos lakmojnë në jetën e kësaj bote por të lakmojnë në jetën tjetër, apo se si të bëhet prej atyre që pendohen prej mëkateve, që ia dinë vlerën begative të Allahut dhe që e falënderojnë Atë.

Gjithashtu, brenga e tij është të arrijë të kuptojë Fjalët me të cilat i është drejtuar Allahu në Kuran, të kuptojë atë që lexon, të mposhtë veten ndaj epsheve të saj, të përpiqet për hir të Allahut, të ruajë gjuhën, të ulë shikimin, të ruajë organin intim (nga të ndaluarat), të turpërohet ndaj Allahut me turp të mirëfilltë, të angazhohet me të metat e veta, të përmirësojë atë që është prishur në raport me Allahun, të llogarisë veten, të përgatitet për Ditën kur do të dalë para Atij, të jetë i kënaqur me atë që ia ka caktuar Ai, të ketë mirëbesim tek Allahu, të marrë mësim prej qortimeve të sjella në Kuran, të angazhohet me përmendjen e Allahut e jo me përmendjen e krijesave, të dojë atë që e do Allahu dhe të urrejë atë që urren Ai, të tregohet i sinqertë në raport me Atë, të shkurtojë shpresat, të përgatitet për ditën e vdekjes (ngaqë ai nuk e di se kur do t'i vijë ajo), të fillojë të mbushë varrin me vepra të mira para se të futet në të, të kujtojë dhe meditojë për Ditën e Gjykimit (tmerret dhe vështirësitë e saj), të fillojë të vetmohet me Zotin e tij dhe të ruhet prej gjërave ndaj të

cilave Ai ka paralajmëruar, siç është zjarri, nxehtësia e tij e madhe dhe fundi i thellë i tij etj.

Allahu i ka paralajmëruar besimtarët prej zjarrit të Xhehenemit në shumë vende në Kuran si mëshirë ndaj tyre. Allahu thotë: **“O ju, që besoni! Ruani veten dhe familjet tuaja nga zjarri, lënda djegëse e të cilit janë njerëzit dhe gurët. Atë e mbikëqyrin engjëj të fuqishëm e të ashpër, të cilët kurrë nuk i kundërshtojnë urdhrat e Allahut, por i zbatojnë menjëherë ato.”** Tahrim 6. **“O besimtarë, frikësojuni Allahut dhe çdo njeri le të shikojë se ç’ka përgatitur për të nesërmen! Kijeni frikë Allahun, sepse Ai di çdo gjë që bëni ju!”** Hashr 18.

Allahu ka paralajmëruar muslimanët të mos tregohen të shkujdesur ndaj obligimeve, të mos thyejnë besëlidhjen me Atë, të mos shkelin kufijtë e Tij, të mos bëhen sikur ata që kanë dal jashtë bindjes dhe urdhrave të Tij dhe pastaj Ai i ka dënuar me lloj-lloj ndëshkimesh.

Besimtari i mençur kur e lexon Kuranin, e bën atë si një pasqyrë të cilën e vendos para dhe shikon punët e mira dhe punët e këqija të tij. Ai ruhet prej gjërave prej të cilave ka paralajmëruar Allahu, frikësohet prej gjërave ndaj të cilave Ai ka kërcënuar dhe lakmon të kryejë ato vepra drejt të cilave Ai ka nxitur dhe inkurajuar dhe shpreson në shpërblimin e Tij.



Kush ka këtë përshkrim dhe këto cilësi gjatë leximit të Kuranit, apo u afrohet atyre, atëherë ai e ka lexuar me lexim të mirëfilltë, dhe Kurani do të jetë për të dëshmuar dhe ndërmjetës në Ditën e Gjykimit, do t'i dhurojë prehje dhe do të jetë mburojë për të. Kush ka këto karakteristika gjatë leximit të Kuranit, atëherë do t'i sjellë dobi vetes, familjes dhe prindërve të vet, në këtë botë dhe tjetrën.

## **Morali i atyre që synojnë këtë jetë përmes leximit të Kuranit**

Ai që lexon Kuran duke synuar këtë jetë dhe ithtarët e saj, atëherë nga moralet e tij është se ai i di vetëm shkronjat e Kuranit (i kushton vëmendje mënyrës së leximit) ndërsa i nëpërkëmb urdhrat dhe ndalesat e tij. Ai është mendjemadh (ka vetëpëlqim) dhe është mendjemadh ndaj të tjerëve. Ai e ka bërë Kuranin si artikull përmes të cilit ushqehet te njerëzit e pasur dhe përmes tij përmbush nevojat e tij jetësore. Ai i respekton dhe nderon ithtarët e dunjasë, ndërsa të varfrit i nënçmon.

Nëse është mësues i Kuranit dhe e mëson dikë të pasur, atëherë tregohet i butë me të, sepse lakmon në dunjanë e tij. Nëse e mëson dikë të varfër, atëherë tregohet i ashpër me të, sepse ky nuk posedon pasuri. Përmes Kuranit, ai i fut në shërbim të tij njerëzit e varfër kurse bën vend te njerëzit e pasur. Nëse atij i ka dhënë Allahu zë të bukur, atëherë ka dëshirë ta lexojë Kuranin para mbretërve (parisë) dhe ka dëshirë t'iu prijë në namaz duke lakmuar në të mirat e tyre materiale, kurse nëse ua kërkojnë këtë gjë njerëzit e varfër, atëherë atij i vije shumë rëndë sepse këta nuk kanë pasuri t'i japin.

Ai është njeri mendjemadh, flet shumë për gjëra pa dalluar çfarë është mirë e çfarë është keq. Qorton dhe i gjen të meta çdokujt i cili nuk di përmendsh (nga Kurani) sikurse ai. E

nëse i bëhet e ditur se dikush e di Kuranin përmendsh sikurse ai, atëherë kërkon t'i gjejë të meta.

Ai është mendjemadh në uljen e tij. Po ashtu mendjemadh kur i mëson të tjerët. Në zemrën e tij nuk ka vend për përulje dhe frikë ndaj Allahut. Ai qeshet shumë dhe futet në gjëra që nuk i duhen. Dëgjimi i fjalëve të njerëzve është më i këndshëm për të sesa dëgjimi i Fjalëve të Allahut. Nuk e kaplon frika ndaj Allahut gjatë leximit të Kuranit, nuk qan e as nuk pikëllohet. Nuk e detyron veten të meditojë mbi atë që lexon nga Kurani. Ai lakmon jetën e kësaj bote dhe gjërat që afrojnë drejt saj. Për hir të dunjasë zemërohet dhe pajtohet.

Nëse dikush nuk ia përmbush të drejtën e tij (e lëndon, e shqetëson etj.), atëherë i thotë: “Si mund ta lëndosh dikë që është ithtar i Kuranit?! Njerëzit duhet t'i shërbejnë atij.” Ai i përdor njerëzit për të përmbushur nevojat e tij ndërkohë që vetë nuk i kushton rëndësi asaj që ia kërkon Allahu. Ai zemërohet ndaj të tjerëve me pretendimin se është zemëruar për hir të Allahut ndërkohë që nuk zemërohet ndaj vetes kur shkel kufijtë e Tij.

Nuk i kushton vëmendje se kah po e fiton pasurinë (në mënyrë të lejuar apo të ndaluar), sepse dunjaja ka zënë vend në zemrën e tij. Nëse i ikën ndonjë gjë prej dunjasë e cila është e ndaluar, pikëllohet shumë.

Ai nuk është edukuar me edukatën e Kuranit (edhe pse e ka mësuar atë dhe e lexon), nuk ndalet te shpërblimet të përmendura në Kuran apo te kërcënimet e tij. Ai është i shkujdesur dhe në mëdyshje për atë që lexon apo për atë që dëgjon. Brenga e tij kryesore është se si të mësojë përmendsh shkronjat e Kuranit. Nëse gabon në një shkronjë, pikëllohet dhe ndihet keq, sepse me këtë i ulet pozita tek krijesat. Ndërsa, ajo që ka humbur prej urdhrave të Allahut dhe shkelja e ndalesave të Tij, është shumë më shumë (më keq) sesa ai gabim.

Morali i tij në shumicën e çështjeve është moral i injorantëve, të cilët nuk dinë. Ai nuk e detyron veten të veprojë sipas asaj të cilën Allahu ia ka bërë obligim në Kuran dhe nuk pason sunetin e Pejgamberit salAllahu alejhi ue selem ndërkohë që dëgjon fjalën e Allahut: **“Çfarëdo që t’ju japë i Dërguari, merreni atë, e çfarëdo që t’ju ndalojë, hiqni dorë prej saj.”** Hashr 7.

Ai lexon pak për atë dije që ka të bëjë me gjërat e obliguara në fe dhe për lejesat e ndalesat (dije kjo e cila përmirëson raportin mes njeriut dhe Allahut), ndërsa lexon shumë për dijen me të cilën zbukurohet para ithtarëve të dunjasë në mënyrë që ata ta nderojnë.

Leximi i tij i Kuranit nuk shfaq përuļje në gjymtyrët e tij (frikërespekt ndaj Allahut). Edhe nëse lexon Kuran, brenga e tij është kur do ta përfundojë sa më shpejt e jo kur do të arrijë

ta kuptojë atë që lexon. Ai nuk merr mësim prej shembujve të cilët Allahu i ka sjellë në Kuran, as prej premtimeve dhe shpërblimeve apo kërcënimeve të përmendura në të, sepse qëllimi i tij është kënaqja e krijesave dhe nuk i kushton vëmendje zemërimit të Zotit të tij. Ai ka dëshirë të shfaqet sikur është person që mban shumë ligjërata. Nëse e përfundon hatmen e Kuranit, e shfaq këtë para njerëzve, që të arrijë pozitë tek ta. Ai është mashtruar me lëvdatat e atyre që nuk e njohin. Gëzohet kur të tjerët e lavdërojnë, edhe nëse lavdërimi është në të kotën, ndërsa vepra e tij është vepër e injorantëve. Ai ndjek epshet e tij dhe nuk ndalet tek kërcënimet e Kuranit.

Nëse ai ua mëson të tjerëve Kuranin dhe ndonjë nxënës shkon te dikush tjetër, ai hidhërohet me të. Nëse në praninë e tij përmendet për të mirë ndonjë lexues i Kuranit, i vije keq e nëse përmendet për të keq, gëzohet. Ai i përqesh ata që janë nën të dhe u gjen të meta atyre që janë mbi të, që t'ua ulë vlerën dhe pozitën dhe të ngrehë veten. Ai dëshiron që të tjerët të gabojnë e vetë të dalë mirë.

Ai që ka këto cilësi dhe karakteristika, e ka ekspozuar veten ndaj zemërimit të Allahut. E më e keqja është se ai e shfaq veten se është lexues i Kuranit – i maskuar me petkun e njerëzve të mirë, ndërkohë që në brendësi shkel obligimet e Allahut dhe vepron ndalesa, sepse e do famën dhe pozitën dhe anon kah dunjaja. Për shkak të memorizimit të Kuranit, është kapluar nga vetëpëlqimi dhe mburrja. Ai e mëson

përmendsh Kuranin mirë, por recitimin e ka vetëm me gjuhë, sepse shumë dispozita të tij i nëpërkëmbë.

Ai ha pa dije, pi, fle dhe vishet pa dije, çdo raport që ka, me Allahun apo me krijesat, nuk e ka me dije prej Kuranit dhe sunetit. Ndërkohë që dikush tjetër i cili ndoshta di vetëm një xhuzë përmendsh, nuk ka memorizim sikurse ai dhe ka lexim të ngathtë, porse praktikon atë që i kërkohet fetarisht, është shumë më i mirë sesa ai edhe nëse nuk ka status e pozitë në shoqëri.

Njeriu që ka këto cilësi, do të jetë sprovë për shoqërinë ku jeton, sepse kur ai shfaq sjellje jo të mira, atëherë ata që janë të padijshëm do ta marrin për shembull. Pastaj, nëse i qorton për këtë, do të thonë se edhe filani i cili është bartës i Kuranit po vepron kështu. Kush ka këtë gjendje, e ka ekspozuar veten ndaj një ndëshkimi të madh të Allahut dhe ia ka ngrehë vetes argumentin dhe nuk justifikohet përveçse nëse pendohet.

Këtu autori na përshkroi personin i cili angazhohet me Kuran dhe e mëson atë, porse është sprovuar e i ka hyr vetja në qejf, është fitnosur pas jetës së kësaj bote dhe ka nëpërkëmbur urdhrat dhe ndalesat e Allahut. Në gjymtyrët e tij nuk shfaqen gjurmët e Kuranit. Leximi nuk i ka arritur në zemër, nuk ka përfituar frikë prej atij leximi dhe nuk i është shtuar besimi e bindja tek Allahu, përkundrazi i është shtuar ngurtësia e zemrës.

Ne si besimtarë, gjithmonë duhet të kujdesemi për zemrat dhe nijetet tona. Çfarë dëshirojmë me leximin e Kuranit apo me prezantimin nëpër ligjërata apo me mësimin e dijes fetare? Gjithmonë duhet të kemi për qëllim dhe synim Allahun, ta kënaqim Atë e të kemi synim botën tjetër. Kur të lexojmë Kuran, fillimisht të kemi qëllim të përfitojmë në vetët tona e pastaj të largojmë injorancën edhe prej të tjerëve, e jo të kemi syfaqësi, të dëshirojmë famë dhe shfaqje para të tjerëve, sepse në këtë mënyrë kjo është dije e padobishme dhe e qortuar.

Ka njerëz të cilët memorizimi dhe dija e tyre vetëmse i largon prej Allahut, nuk u shton mirësi por të këqija, kjo sepse nijetin e kanë pasur të prishur dhe veprat e prishura gjithashtu.

Autori sjellë një ether madhështor prej Hasan el Basriut i cili i është drejtuar njerëzve: *“O njerëz! Dijeni se këtë Kuran kanë filluar ta mësojnë edhe skllëvërit dhe fëmijët, ata e lexojnë porse nuk dinë se çfarë përmban ai. Allahu e ka zbritur Kuranin që ne të meditojmë rreth tij, **“Ky (Kuran) është një libër i bekuar, që Ne ta kemi zbritur ty (Muhamed), për të përsiatur mbi vargjet e tij dhe për t’u këshilluar me të mendarët.”** Sad 29.* Nuk është çështja që ne të mësojmë shkronjat dhe leximin në mënyrë të përsosur ndërkohë që në anën tjetër të nëpërkëmbim kufijtë e Allahut të përmendur në Kuran. Shohim ndonjë prej njerëzve të thotë: *“E kam lexuar tërë Kuranin”, mirëpo pasha Allahun e ka hedhur poshtë të gjithin ngaqë te morali dhe veprat e*

*tij nuk shihen gjurmët e Kuranit. Madje ndonjëri thotë: “Unë e lexoj suren me një frymë.” Të tillët nuk janë lexues të mirëfilltë të Kuranit e as të urtë të cilët e kanë frikë Allahun. Kur kanë bërë një gjë të tillë lexuesit e mirëfilltë të Kuranit?! Allahu mos i shtoftë të tillët në mesin tonë!”*

Sheh njerëzit të cilët e kanë çuar jetën në mësimin e texhuidit apo kiraeteve, porqë në aspektin praktik nuk kanë përfituar asgjë, qoftë në pamje, apo në vepra etj.

Ithtarët e Kuranit duhet të jenë të atillë që nëse u zbret ndonjë vështirësi atëherë të nxitojnë tek Allahu, e jo tek krijesat. Ata edukohen me edukatën e Kuranit dhe sunetit, janë shenja dalluese që njerëzit i marrin për shembuj. Fudajl ibën Ijadi rahimehullah ka thënë: *“Është mirë që bartësi i Kuranit të mos ia ketë nevojën askujt prej krijesave (të mos u kërkojë), qoftë udhëheqësve apo atyre që janë nën ta. Përkundrazi, nevojat e njerëzve duhet t’i drejtohen bartësit të Kuranit (të përfitojnë prej tij).”* Dhe ka thënë: *“Kurani ka zbritur për t’u vepruar me të, ndërsa njerëzit sot leximin e tij e konsiderojnë veprim me të.”* Ndërsa Mejmun bin Mehran rahimehullah ka thënë: *“Nëse bartësit e Kuranit do të ishin të mirë siç duhet, atëherë edhe njerëzit e tjerë do të ishin të tillë.”*

Të gjitha këto që u përmenden janë këshillë që të ndalemi e të mendojmë se a jemi prej atyre të cilët e respektojnë dhe e madhërojnë fjalën e Allahut.



## Morali i mësuesit të Kuranit para nxënësve

Nëse ai që e ka mësuar Kuranin dëshiron të ulet në xhami apo kudo qoftë, për t'ua mësuar njerëzve atë, duke përfituar prej fjalës së Pejgamberit salallahu alejhi ue selem i cili ka thënë: **“Më i miri prej jush është ai që e mëson Kuranin dhe ua mëson atë të tjerëve”**, atëherë duhet të cilësohet me morale fisnike, të cilat tregojnë për vlerën dhe sinqeritetin e tij. Ai duhet të jetë i thjeshtë e modest në uljen e tij, jo mendjemadh. Duhet të jetë i thjeshtë ndaj atyre të cilëve ua mëson Kuranin e t'iu kushtojë vëmendje. Ai duhet të sillet ndaj nxënësve në bazë të gjendjes që i përshtatet secilit. Ka prej tyre i cili është i moshuar, apo i ri, apo i vogël, apo i pasur a i varfër, secilit duhet t'i plotësohet e drejta e tij, me secilin duhet të tregohet i paanshëm dhe korrekt, nëse me këtë gjë synon Allahun dhe shpërblimin e Tij.

Të mos jetë i atillë që tregohet modest para të pasurve ndërkohë tregohet mendjemadh, i ashpër e i vështirë para të varfërve. Përkundrazi, duhet të jetë modest ndaj të varfërve, t'i afrojë e të ketë dhembshuri, duke synuar me këtë dashurinë e Allahut.

Të dëgjojë me vëmendje atë i cili lexon tek ai, të mos angazhohet me biseda me dikë tjetër gjatë kësaj dhe të mos dëgjojë njëkohësisht dy a më shumë nxënës. Nëse nxënësi gabon gjatë këndimit të Kuranit, atëherë ai nuk duhet të tregohet i ashpër me të, por duhet të jetë i butë dhe i

durueshëm. Nëse sillet ashpër me të, atëherë ka mundësi të mos kthehet më në mësim.<sup>5</sup> Pejgamberi salAllahu alejhi ue selem ka thënë: **“Juve Allahu u ka dërguar si lehtësues e jo si vështirësues!”**<sup>6</sup>

Bartësi i Kuranit nuk duhet të jetë i atillë që përmes Kuranit të kryejë nevojat e tij të jetës së kësaj bote, por duhet të ruajë veten nga gjëra të tilla, sidomos ndaj nxënësve të tij, të mos i shfrytëzojë ata t’ia kryejnë nevojat e tij (të mos i bëjë shërbëtorë). Nëse ka ndonjë nevojë, atëherë të mos e ngarkojë nxënësin e tij t’ia kryejë atë (kjo gjë është grada më e lartë), por fillimisht i drejtohet Allahut (t’ia mundësojë). Nëse ndonjëri prej nxënësve do ta ndihmojë në atë gjë, pa ia kërkuar, atëherë le të falënderojë Allahun i Cili e ka ruajtur të mos i nënshtrohet krijesave e të mos përulet para tyre. Nëse Allahu ia mundëson të përmbushë nevojën që ka, atëherë të falënderojë Atë dhe po ashtu të tjerët që janë bërë shkak.

---

<sup>5</sup> Ai që vjen të mësojë Kuran tek ti, ka nevojë për butësi të madhe, sidomos nëse është fillestar në Islam. Nuk duhet t’i flasësh fjalë e as të veprosh veprime të cilat e lëndojnë. E gjithë kjo është si rezultat i durimit që duhet të ketë mësuesi. Në mesin e nxënësve ka kategori të ndryshme (ka që mezi vijnë, ka që nuk kanë aq kapacitet etj.). Një fjalë e mësuesit mund ta lëndojë shumë nxënësin, sidomos nëse nxënësi është fëmijë dhe i ri. Nëse sillet keq, atëherë kjo mund të ndikojë shumë keq tek ai dhe të bëhet shkak të mos vijë më. Kur nxënësi lexon, duhet t’i thotë: “Allahu të shpërbleftë e të dhëntë sukses!”, sepse kjo ndikon në zemrën e tij që të përpiqet më shumë.

<sup>6</sup> Kjo qoftë nëse ka të bëjë me thirrjen ndaj njerëzve drejt bindjes ndaj Allahut dhe brejës së veprave të mira, apo me thirrjen ndaj tyre drejt Allahut përmes mësimi, apo përmes qortimit etj. Parimisht, gjithmonë duhet të përdoret butësia e durimi, mirëpo ka raste të rralla kur kërkohet të përdoret vrazhdësia (raste specifike). Ne nuk duhet t’ua vështirësojmë njerëzve çështjen e fesë.

*Çështje:* A i lejohet mësuesit të marrë shpërblim për mësimin e Kuranit? Në këtë ka mospajtime mes dijetarëve. Disa thonë se kjo ndalohet, disa thonë se lejohet pa e kushtëzuar (nëse të japin atëherë merr), disa thonë se lejohet dhe nuk ka të keqe. Mirëpo, edhe në këtë çështje duhet të shikohet dëmi dhe dobia. Sido që të jetë çështja, Kurani nuk duhet të bëhet si rrugë për arritjen deri te dunjaja – të mos bëhet brenga dhe fokusi kryesor, por fillimisht duhet të kemi për qëllim Allahun dhe shpërblimin e Tij. Pejgamberi salallahu alejhi ue selem na ka kërcënuar duke thënë:

مَنْ تَعَلَّمَ عِلْمًا مِمَّا يُبْتَغَى بِهِ وَجْهُ اللَّهِ تَعَالَى ، لَا يَتَعَلَّمُهُ إِلَّا لِيُصِيبَ بِهِ عَرَضًا مِنَ الدُّنْيَا ، لَمْ يَجِدْ عَرَفَ الْجَنَّةِ يَوْمَ الْقِيَامَةِ .

**“Kush mëson një dije me të cilën dëshirohet (synohet) Fytyra e Allahut, mirëpo e mëson me të vetmin qëllim që të përfitojë të mira të dunjasë, atëherë ai nuk do të nuhasë aromën e Xhenetit në Ditën e Gjykimit.”<sup>7</sup>**

E të mirat e dunjasë janë të shumta, si: pasuria, pozita, fama, ngritja para të tjerëve etj.

Nëse njeriu e mëson Kuranin dhe e ka qëllim parësor ta mësojë sinqerisht për Allahun, e jo të fitojë ndonjë pagë, porse e di se ajo vjen rrjedhimisht, kjo nuk ka të keqe.

---

<sup>7</sup> Nga kjo nuk nënkuptohet se ai është jobesimtar, mirëpo ky është një kërcënim. Nëse nuk e fal Allahu, atëherë do të hyjë në Xhehenem të pastrohet prej gjynahut dhe pastaj përfundimi i tij do të jetë Xheneti (nëse ka vdekur në teuhid).

Çdo dije e cila nuk është për hir të Allahut, do të të dëmtojë në këtë jetë dhe në ahiret dhe nuk do të të sjellë dobi. Pejgamberi salAllahu alejhi ue selem është lutur: **“O Allah, më ruaj nga dija e padobishme!”**

Nga e tërë kjo që përmendi autori, na thërret të korrigjojmë synimet e qëllimet tona lidhur me mësimin e Kuranit dhe mësimin e dijes fetare. Na mëson të mos dëshirojmë përfitimet e kësaj jete, por të kemi qëllim Allahun, dhe të mos cilësohemi me morale të atilla (që u përmenden më lartë).

## Morali i nxënësit para mësuesit të tij

Kur nxënësi ulet përball mësuesit të tij, duhet të ulet me edukatë, duhet të jetë modest para tij dhe t'i drejtohet me vëmendje. Nëse mësuesi sillet ashpër me të apo e qorton, atëherë le të bëjë durim, nuk duhet t'ia kthejë me ashpërsi, por duhet tregohet i butë me mësuesin, sepse beson se mësuesi i Kuranit duhet të respektohet ndërsa nxënësi duhet të ketë turp ndaj tij.

Kur mësuesi merr mësim të ri, nxënësi ta falënderojë mësuesin, të lutet për të dhe ta respektojë. Ai nuk sillet ashpër me mësuesin e tij nëse mësuesi sillet ashpër me të, përkundrazi, e nderon atë edhe nëse mësuesi nuk e nderon aq. Ajo që kërkohet prej nxënësit është të përmbushë obligimet karshi mësuesit, sepse me kalimin e kohës, nëse nxënësi ka këtë edukatë, do t'ia njohë vlerën nxënësit, ngase njerëzit të cilët e bartin Kuranin janë njerëz të mirësisë, janë vigjilent dhe i njohin të drejtat e të tjerëve ndaj tyre.

Nëse mësuesi neglizhon përmbushjen e ndonjë të drejte të nxënësit, atëherë nxënësi nuk duhet të neglizhojë të drejtën e tij që duhet ta përmbushë karshi tij, sepse Allahu e ka obliguar atë të njohë vlerën e dijetarëve dhe t'iu bindet atyre, kështu e ka urdhëruar edhe Pejgamberi salAllahu alejhi ue selem, siç ka thënë: **“Nuk është prej nesh ai që nuk ia di vlerën dijetarit tonë.”** Patjetër duhet të marrësh prej udhëzimit të dijetarit, ta zbatosh dijen që ta jep dhe ta

respektosh e ta lartësosh atë, sepse **“Allahu do t’i ngrejë në shkallë të lartë ata midis jush që besojnë dhe që u është dhënë dija.”** Muxhadile 11.

Nëse hedhim një vështrim te brezat e parë të Islamit rreth asaj se si ka qenë sjellja ndaj mësuesit, do të shohim gjëra të mrekullueshme dhe mahnitëse. Tavusi ibën Kejsan ka thënë: *“Prej sunetit është nderimi i dijetarit.”* Abdullah ibën Abbasi është parë duke mbajtur në shenjë respekti frerët e kafshës së Ubej ibën Kabit i cili ka qenë hipur mbi kafshë, dhe njerëzit e kanë pyetur Abdullah ibën Abbasin: *“Ti je djali i axhës së Pejgamberit salAllahu alejhi ue selem, pse po vepron kështu?”* Dhe është përgjigjur: *“Ai i cili është dijetar i madh duhet të nderohet.”* Po ashtu ai ka thënë: *“Kam ndenjur për dy vite me Umerin radijAllahu anhu dhe kam dashur ta pyes për diçka, mirëpo nuk kam mundur, për shkak të respektit dhe autoritetit të madh të tij.”* El Hasen el Khalal ka treguar se Mutemir ibn Sulejmani ka qenë duke treguar hadithe (në vendin e mësimit), dhe në një moment ka ardhur Abdullah ibën Mubareku, atëherë si e ka parë e ka ndërprerë tregimin e haditheve. I kanë kërkuar të vazhdojë e ai ka thënë: *“Ne nuk flasim në praninë e njerëzve të mëdhenj (ua lëmë fjalën atyre).”* Tregohet se kur Imam Shafiu është ulur para imam Malikut, i ka shfletuar butësisht e lehtë fletët e librit, në shenjë respekti ndaj tij (që të mos e shqetësonte).<sup>8</sup> Një prej

---

<sup>8</sup> Ndërsa sot në kuvendet e dijes ndokush hap telefonin e shkruan, ndokush kthen telefonatën, ndokush i shtrinë këmbët kah mësuesi etj.

*nxënëseve të Imam Ahmedit ka treguar se ai e ka parë duke qeshur me zë, dhe ka thënë: “Ende kam turp që më ka parë në atë gjendje!”*

Pasi nxënësi e përfundon pjesën që ka pasur ta recitojë te mësuesi i tij, atëherë nëse dëshiron qëndron në Xhami e nëse dëshiron të largohet, atëherë largohet me edukatë të lartë. Nëse shkon në Xhami dhe mësuesi nuk do të vijë, atëherë mund të bëjë namaz vullnetar, apo dhikër, apo falënderim ndaj Allahut që ia ka mësuar Kuranin, apo qëndron në xhami që të ruajë shikimin, apo të ruhet prej shoqërimit me njerëz të cilët bëjnë përgojim, biseda të tepërta etj.

Ai duhet të tregojë morale të larta para mësuesit, por edhe pas përfundimit të mësimit - morale të cilat u shkojnë përshtati bartësve të Kuranit.

## **Edukata të tjera për lexuesit e Kuranit**

--Është e pëlqyeshme për personin i cili do të lexojë Kuran, natën apo ditën, të marrë abdes dhe të pastrojë gojën me miswak (apo brushë), në shenjë respekti ndaj Kuranit.

--Është e pëlqyeshme që lexuesi i Kuranit të shpeshtojë leximin nga mus'hafi.

--Nuk është prej edukatës që njeriu të lirojë gazra gjatë leximit të Kuranit. Duhet të ndalet nga leximi derisa të përfundojë gazrat.

--Nëse ndodh t'i hapet goja gjatë leximit të Kuranit, ndalet e nuk lexon duke iu hapur goja (kjo nuk është prej edukatës dhe nuk mund të nxjerrë shkronja siç duhet).

--Është e pëlqyeshme që gjatë leximit të Kuranit kur përmendet sexhdeja, të bëjë sexhde, sepse me këtë e kënaq Allahun dhe e zemëron armikun e tij – shejtanin.

--Duhet të meditojë për atë pjesë që lexon dhe të jetë i kujdesshëm të mos angazhohet me gjëra që ia shpërqendrojnë zemrën gjatë leximit të Kuranit.

--Kur të lexojë ndonjë ajet ku përmendet mëshira e Allahut, atëherë le të kërkojë prej Tij ta mëshirojë. Kur të lexojë ndonjë ajet ku përmendet dënimi i Allahut, atëherë le të kërkojë prej Tij ta ruajë.



--Nëse kotet gjatë leximit dhe nuk mund të vazhdojë, atëherë e ndërpret leximin dhe shtrihet të flejë.

Lexuesit e Kuranit duhet të edukohen me këto edukata dhe të mos tregohen të shkujdesur. Pasi e kanë lexuar dhe mësuar Kuranin përmendsh, atëherë le ta llogarisin veten. Nëse shohin te vetja e tyre se janë duke kryer obligimet dhe janë duke u larguar prej ndalesave, atëherë le ta falënderojnë Allahun që u ka dhënë sukses drejt kësaj. Mirëpo, nëse shohin te vetja e tyre lëshime, atëherë duhet të kërkojnë falje tek Allahu, krahas kësaj të lusin që t'i largojë nga kjo gjendje e cila nuk u shkon përshtati lexuesve të Kuranit dhe me të cilën Ai nuk është i kënaqur dhe të lutën që t'i zhvendosë në një gjendje me të cilën Ai është i kënaqur, sepse kushdo që i lutet Allahut, Ai nuk do ta zhgënjejë atë.

Kush u përmbahet edukatave të përmendura në këtë libër, atëherë dobia e leximit të tij të Kuranit, do t'i shfaqet në të gjitha çështjet e tij dhe bereqeti i këtij leximi do ta prekë në këtë botë dhe tjetrën. Katade ka thënë: *“Kush ulet të lexojë dhe studiojë Kuranin, nuk ngritët veçse me shtesë apo me pakësim.”* Me shtesë – kur e kupton dhe vepron sipas Kuranit do t'i shtohet bindja. Ndërsa, me pakësim – kur atë që lexon e kundërshton me veprat e tij.

## Vlera e zbukurimit të zërit gjatë këndimit të Kuranit

زَيِّنُوا الْقُرْآنَ بِأَصْوَاتِكُمْ

Transmetohet se Pejgamberi salAllahu alejhi ue selem ka thënë: **“Zbukurojeni Kuranin me zërat tuaj!”** D.m.th.: Zbukurojini zërat tuaj gjatë leximit të Kuranit.

Ai të cilit Allahu i ka dhuruar zë të bukur, duhet të dijë se me çfarë mirësie të madhe e ka veçuar Allahu. Le t’ia di vlerën kësaj begatia duke e lexuar Kuranin për hir të Allahut. Ai le të ketë kujdes që me leximin e Kuranit të mos tërheqë dëgjimin e njerëzve (duke bërë vend dhe pozitë tek ta), në shenjë lakmie ndaj kësaj bote, lëvdatave të të tjerëve dhe pozitave të ithtarëve të dunjasë etj. Nëse shpirti anon kah këto gjëra, atëherë zëri i tij do të jetë sprovë për të. Zëri i bukur i sjellë dobi njeriut kur ai e ka frikë Allahun në vetmi dhe në publik<sup>9</sup> dhe kur e lexon Kuranin me zë të bukur në mënyrë që ata të dëgjojnë Fjalën e Allahut dhe të përfitojnë (të zbatojnë obligimet e të largohen prej ndalesave). Të mos e bëjë këtë gjë (hifzin dhe zërin e bukur) si profesion për të fituar gjëra materiale të jetës së kësaj bote.

---

<sup>9</sup> Nëse Allahu e begaton dikë me zë të bukur apo me pamje të bukur dhe del shfaqet në internet duke kënduar Kuranin, pa e pasur zemrën të mbushur me frikë ndaj Allahut dhe pa pasur dije të bollshme që ia mban nën kontroll njetin e tij, atëherë është shumë me rrezik të ndikohet prej lëvdatave dhe t’i prishet njeti.

\*\*\*

إِنَّ مِنْ أَحْسَنِ النَّاسِ صَوْتًا بِالْقُرْآنِ مَنْ إِذَا سَمِعْتَهُ يَقْرَأُ ، أُرِيَتْ أَنَّهُ يَخْشَى اللَّهَ

Pejgamberi salAllahu alejhi ue selem ka thënë: “**Vërtet, prej njerëzve me zërin më të bukur gjatë leximit të Kuranit, është ai të cilin kur e dëgjon, vëren se ai i frikësohet Allahut gjatë leximit** (Kurani i ka depërtuar në zemër).”

Ajo që kërkohet fetarisht është zbukurimi i zërit gjatë këndimit të Kuranit, mirëpo të jetë i atillë që nxitë në meditim rreth Fjalës së Allahut dhe në përrulje e bindje ndaj Tij. Ndërsa, sa u përket zërave dhe tingujve të shpikur të cilët bëhen sipas rregullave muzikore, Kurani duhet të qëndrojë larg prej tyre dhe të madhërohet.

Kur njeriu lexon Kuran, duhet të sjellë ndërmend madhështinë e Allahut dhe të dijë se është duke e lexuar Fjalën e Tij. Kjo pastaj do të shfaqet në gjymtyrët e tij – do të ketë përrulje dhe frikë ndaj Allahut (do të ndikohet).<sup>10</sup>

\*\*\*

---

<sup>10</sup> Të qarët gjatë këndimit të Kuranit: Kënduesi i Kuranit të shfaqë pikëllim gjatë leximit të Kuranit dhe të nxisë veten të qajë. Mirëpo, rasti i përshtatshëm ta bëjë këtë është kur ai është vetëm, ndërsa në praninë e të tjerëve nuk është prej edukatës së mirëfilltë të bëjë sikur po qan apo ta nxisë veten të qajë. Shtirja e tillë para njerëzve nuk është prej sunetit, përkundrazi në këtë rast duhet ta ndalë atë. Kështu kanë vepruar sahabët. Ata kur kanë lexuar para njerëzve nuk kanë qarë, përveç nëse e qara i ka mundur. Nëse njeriu gjatë këndimit të Kuranit para njerëzve e bën zërin kinse është duke qarë (edhe pse nuk i vije të qajë), në mënyrë që ata pas tij (në namaz) të nxiten të qajë, kjo është aktrim dhe nuk është në rregull.

Personi që lexon Kuran duhet ta lexojë atë ngadalë, qartë dhe pa nxituar. Kështu do të përfitojë ai dhe të tjerët që dëgjojnë. Një lexim i paktë nga Kurani, por duke medituar, është më mirë sesa leximi i shumtë pa e ditur se çfarë lexon. Në këtë aludon Kurani, suneti dhe fjalët e dijetarëve. Allahu thotë: **“Ky (Kuran) është një libër i bekuar, që Ne ta kemi zbritur ty (Muhamed), për të përsiatur mbi vargjet e tij dhe për t’u këshilluar me të mendarët.”** Sad 29. Kur njeriu lexon duke medituar në atë që lexon prej Kuranit,<sup>11</sup> atëherë kjo ia shton besimin e bindjen dhe bën të shtojë veprat e mira e të largohet prej mëkateve. Ky lexim do t’i shfaqet në zemër, në gjuhë dhe në gjymtyrë.

\*\*\*

Me moralet e larta e të mira, të përmendura në këtë libër, duhet të edukohen e të cilësohen bartësit e Kuranit, dhe të zmbropsen nga moralet e ulëta e jo të mira të përmendura në të.

Transkriptoi: Albiona Olluri

Libri është i pakontrolluar nga hoxha

---

<sup>11</sup> Ka pasur prej dijetarëve të cilët kanë bërë disa hatme paralelisht, si: një hatme e ka kryer për çdo javë duke lexuar më shpejt, një hatme e ka kryer për një muaj, një hatme e ka kryer për çdo vit duke medituar thellë në ajete etj.